

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๐
วันอังคาร ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายนครินทร์ สิงห์เสนา	โฆษกกรรมการ
๖. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โฆษกกรรมการ
๗. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๘. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๙. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๑๐. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๑. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๒. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๓. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๔. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๕. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๖. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๗. นายศุภชัย ยาวะประภา	กรรมการ
๑๘. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๙. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๒๐. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๑. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เท่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นายเจษฎ์ โทณะวณิก
๒. ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้ออรอด
๒. นางสาววรัญญา ทศนีสรีวงศ์
๓. นายสตีธร ธนานิธิโชติ
๔. นางสาวจิตติพร วิชัยธนพัฒน์

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖ วันอังคาร ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๗ วันพุธ ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๘ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๙ วันศุกร์ ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๑ วันอังคาร ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๒ วันพุธ ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๔ วันจันทร์ ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๕ วันอังคาร ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๖ วันพุธ ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๘ วันศุกร์ ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๙ วันจันทร์ ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐ วันอังคาร ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๑ วันพุธ ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๒ วันพฤหัสบดี ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๓ วันศุกร์ ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๔ วันจันทร์ ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๕ วันอังคาร ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๖ วันพุธ ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๘ วันศุกร์ ที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๙ วันจันทร์ ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

อยู่ระหว่างการตรวจทานของนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

๓.๑ หรือแนวทางการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

ที่ประชุมพิจารณาที่มาของสมาชิกวุฒิสภาต่อเนื่องจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง นำเสนอรูปแบบการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาเพื่อให้ที่ประชุมพิจารณาในเบื้องต้น ดังนี้

๑. กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภาให้มีความเข้มงวดกว่าที่เคยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา

๒. กำหนดให้กลุ่มอาชีพต่าง ๆ เสนอรายชื่อผู้ที่สมควรจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ยังไม่ได้มีการกำหนดรายละเอียดในส่วนของกลุ่มอาชีพที่จะมีสิทธิเสนอรายชื่อ

๓. กำหนดให้มีการตรวจสอบคุณสมบัติและประวัติ และประกาศชื่อผู้ผ่านการตรวจสอบต่อสาธารณะก่อนกำหนดเวลาที่ต้องส่งรายชื่อไปยังคณะกรรมการสรรหาล่วงหน้าสิบห้าวัน จากนั้นจึงให้ส่งรายชื่อไปให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณา ทั้งนี้ ประชาชนสามารถส่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้ผ่านการตรวจสอบต่อคณะกรรมการสรรหาเพื่อพิจารณาประกอบการสรรหาได้ด้วย

๔. คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภานั้นจะมีลักษณะคล้ายกับที่เคยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ โดยคณะกรรมการสรรหาจะมีที่มาจากองค์กรที่ใช้อำนาจอธิปไตย เช่น ศาลฎีกา และสภาผู้แทนราษฎร

๕. กรอบในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภานั้นต้องทำให้ครอบคลุมและมีความหลากหลายของกลุ่มอาชีพให้มากที่สุด และที่สำคัญต้องทำให้ได้สมาชิกวุฒิสภาที่มีความซื่อสัตย์สุจริต

หากกระบวนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภามีความโปร่งใสและเข้มงวดมากยิ่งขึ้น ปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการสรรหาจะไม่เป็นกังวล

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องสำคัญที่ที่ประชุมจะต้องพิจารณาในเรื่องการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา คือ เรื่องการเสนอชื่อ และเรื่องคณะกรรมการสรรหา ซึ่งที่ประชุมเห็นด้วยหรือไม่ที่จะให้กลุ่มอาชีพต่าง ๆ เป็นผู้เสนอชื่อผู้ที่สมควรจะเป็นสมาชิกวุฒิสภา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรกำหนดให้กรรมการและผู้บริหารองค์กรวิชาชีพต่าง ๆ ทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนตรวจสอบประวัติ คุณสมบัติและให้การรับรองสมาชิกภายในองค์กรวิชาชีพเพื่อให้มีสิทธิได้รับการเสนอชื่อในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาเท่านั้น เพื่อเป็นการป้องกันข้อครหาที่ว่ากรรมการและผู้บริหารองค์กรวิชาชีพต่าง ๆ เท่านั้นที่จะได้รับการเสนอชื่อจากองค์กรวิชาชีพ

- หากที่ประชุมพิจารณาในหลักการแล้วเห็นควรให้องค์กรของฝ่ายนิติบัญญัติประกอบด้วยสององค์กร คือ สภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ และวุฒิสภาซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ โดยไม่ยึดติดกับพื้นที่ ก็อาจจะอธิบายต่อสังคมได้ง่ายยิ่งขึ้น

- ที่ประชุมจะต้องพิจารณาในเบื้องต้นเสียก่อนว่าจะกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีที่มาจากที่ใด เช่น ให้มีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงทั้งหมดเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ หรือให้มีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงส่วนหนึ่งประกอบกับมาจากการสรรหาส่วนหนึ่งเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ หรือให้มีที่มาจากการสรรหาขององค์กรที่ใช้อำนาจอธิปไตยทั้งหมด หรือให้มีที่มาจากการเลือกตั้งโดยอ้อมจากกลุ่มวิชาชีพและกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทั้งหมด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการประชุมครั้งที่ผ่านมาที่ประชุมส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรงทั้งหมด เนื่องจากการเลือกตั้งจะทำให้ฝ่ายการเมืองแทรกแซงกระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาได้ ทั้งนี้ ที่ประชุมเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภาควรมีที่มาจากการเสนอชื่อของกลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ แต่ยังไม่ได้ข้อสรุปว่าจะใช้วิธีการสรรหา หรือการเลือกตั้งทางอ้อม

- มีการแสดงความเห็นว่า หากที่ประชุมเห็นควรให้ใช้รูปแบบการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาก็อาจกำหนดให้ภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาชีพ และภาคอื่น ๆ ที่เคยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เป็นผู้พิจารณาเสนอชื่อแต่หากเห็นควรให้ใช้รูปแบบการเลือกตั้งทางอ้อมก็อาจกำหนดให้ภาคต่าง ๆ ข้างต้นนั้น ทำการเลือกตั้งกันเอง ทั้งนี้ จะต้องมีการมาตรการและกลไกในการป้องกันการสมยอมในการเลือกตั้งด้วย

- การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาในต่างประเทศมีรูปแบบใดบ้าง

นายเจริญ โทณะวณิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาในต่างประเทศมีที่มาจากหลายรูปแบบ ดังนี้

๑. คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง

๒. พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง

๓. สภาผู้แทนราษฎรเลือกจากบุคคลที่เสนอตัวและมีคุณสมบัติครบถ้วน โดยสภาผู้แทนราษฎรจะต้องทำการเลือกต่อหน้าสาธารณชน

๔. ประชาชนเลือกตั้งโดยตรง

๕. องค์กรบริหารท้องถิ่นเลือกบุคคลที่เหมาะสม แล้วนำมารวมกับการเลือกตั้งในระดับประเทศ จากนั้นก็เลือกกันเองตามสัดส่วน

๖. ประชาชนเลือกบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่นเป็นผู้แทนท้องถิ่นแล้วผู้แทนท้องถิ่นนั้นก็จะเป็นผู้เลือกบุคคลในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นสมาชิกวุฒิสภา

๗. คณะกรรมการสรรหาทำการสรรหาจำนวนครึ่งหนึ่ง และมาจากการเลือกตั้งจำนวนครึ่งหนึ่ง

๘. สมาชิกวุฒิสภามาจากการสรรหาทั้งหมดในรูปแบบและรายละเอียดที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ

ทั้งนี้ ส่วนใหญ่ในต่างประเทศจะใช้ระบบสภาเดียวมากกว่าสภาคู่

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการรับฟังและสรุปความคิดเห็นที่มีผู้เสนอแนะ กล่าวว่า จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อร่างรัฐธรรมนูญในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวุฒิสภาซึ่งรวบรวมโดยคณะอนุกรรมการรับฟังและสรุปความคิดเห็นที่มีผู้เสนอแนะ ปรากฏว่าประชาชนที่เสนอความเห็นไม่ได้มีความเห็นเป็นเด็ดขาดว่าสมาชิกวุฒิสภาต้องมีที่มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด

ประธานกรรมการกล่าวว่า พรรคประชาธิปัตย์เสนอความเห็นว่สมาชิกวุฒิสภาควรมีที่มาจากการเลือกตั้งจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นคนละฐานกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า หากกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาจำนวนไม่กี่คนเป็นผู้สรรหาสมาชิกวุฒิสภาเหมือนที่เคยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา ก็อาจไม่เป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภานั้น อาจกำหนดให้มีการเสนอชื่อจากกลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ แล้วให้ประชาชนที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพ หรืออาชีพนั้น ๆ ซึ่งได้ลงทะเบียนในกลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มอาชีพนั้น ๆ แล้วเป็นผู้ลงคะแนนเลือกตั้ง เช่นนี้ ก็อาจอธิบายได้ว่าประชาชนก็ยังมีสิทธิเลือกตั้งในกลุ่มวิชาชีพ หรือกลุ่มอาชีพนั้นได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้กลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มอาชีพเลือกตั้งกันเองก็จะทำให้ไม่มีปัญหาในเรื่องคณะกรรมการสรรหา และอาจช่วยลดปัญหาในการหาเสียงเลือกตั้งได้ด้วย แต่การกำหนดให้ประชาชนที่ประกอบวิชาชีพ หรือประกอบอาชีพต่าง ๆ ซึ่งลงทะเบียนแล้วทั่วประเทศเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ก็อาจทำให้ฝ่ายการเมืองเข้ามาแทรกแซงได้ เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวจึงอาจต้องยอมรับให้องค์กรวิชาชีพ หรือองค์กรอาชีพที่มีกฎหมายจัดตั้งทำหน้าที่ในการเลือกบุคคลที่เหมาะสมจะเป็นสมาชิกวุฒิสภา และที่ประชุมจะต้องพิจารณาว่าควรมีหลักเกณฑ์และวิธีการอย่างไรเพื่อไม่ให้องค์กรเหล่านั้นเสนอรายชื่อเฉพาะแต่กรรมการและผู้บริหารขององค์กรเท่านั้น ทั้งนี้ อาจกำหนดให้กลุ่มวิชาชีพ หรือกลุ่มอาชีพเสนอรายชื่อผู้แทนที่สมควรจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาจำนวนหนึ่งแล้วให้ผู้แทนเหล่านั้นเลือกกันเองให้เหลือตามจำนวนที่กำหนดไว้แล้วส่งรายชื่อมายังส่วนกลาง จากนั้นก็ให้ผู้แทนจากกลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มอาชีพอื่น ๆ เป็นผู้เลือกอีกครั้ง เพื่อเป็นการป้องกันการสมยอมในการเลือก

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ผู้แทนจากกลุ่มวิชาชีพ หรือกลุ่มอาชีพต่างๆ อาจไม่รู้จักผู้แทนจากกลุ่มวิชาชีพ หรือกลุ่มอาชีพอื่น

- การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาควรมีขั้นตอนในการกลั่นกรองหลายขั้นตอน ทั้งนี้ อาจกำหนดให้ประชาชนในกลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มอาชีพเสนอชื่อผู้ที่เหมาะสมจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาจำนวนหนึ่ง แล้วให้ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเลือกกันเองให้ได้จำนวนมากกว่าจำนวนที่คณะกรรมการสรรหาต้องสรรหาหนึ่งเท่าตัว จากนั้นให้เสนอรายชื่อมายังคณะกรรมการสรรหา เพื่อทำการสรรหาให้เหลือตามจำนวนที่รัฐธรรมนูญกำหนด ทั้งนี้ กลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มอาชีพไม่ควรจำกัดเฉพาะภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาชีพ และภาคอื่น ๆ ตามที่เคยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เท่านั้น เพราะปัจจุบันสังคมมีความหลากหลายมากขึ้น

- กระบวนการในการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาควรมีการเลือกกันเองของกลุ่มวิชาชีพต่างๆ โดยให้กลุ่มวิชาชีพต่างๆ เปิดรับสมัครภายในกลุ่มวิชาชีพของตน ซึ่งรัฐธรรมนูญจะต้องกำหนดจำนวนไว้ว่าให้กลุ่มวิชาชีพต่างๆ สามารถส่งชื่อได้กลุ่มวิชาชีพละกี่คน โดยกำหนดกระบวนการคัดเลือกจำนวนของผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาเป็นสามขั้นตอน โดยในขั้นตอนแรกให้กลุ่มวิชาชีพนั้นๆ เลือกกันเองให้เหลือจำนวนตามที่กำหนด ต่อมาในขั้นตอนที่สองให้เลือกกันเองในระหว่างกลุ่มวิชาชีพต่างๆ ให้ได้จำนวนตามที่กำหนด โดยในขั้นตอนที่สองนี้จะกำหนดจำนวนรายชื่อในแต่ละกลุ่มวิชาชีพต่างๆ ให้มีจำนวนมากกว่าจำนวนสมาชิกวุฒิสภาหนึ่งร้อยห้าสิบคน ซึ่งในขั้นตอนที่สามก็จะได้รับรายชื่อของผู้สมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาของแต่ละกลุ่มวิชาชีพที่จะต้องเลือกกันเองระหว่างกลุ่มวิชาชีพต่างๆ อีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้จำนวนเท่ากับจำนวนของสมาชิกวุฒิสภาคือหนึ่งร้อยห้าสิบคน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะเป็นการเปิดกว้าง และเป็นการกลั่นกรองคนที่จะเข้ามาเป็นวุฒิสภาได้โดยกลุ่มวิชาชีพนั้นๆ เป็นผู้กลั่นกรองด้วยตนเอง และเป็นการแก้ไขปัญหในเรื่องกรรมการสรรหาได้ ซึ่งวิธีการดังกล่าวไม่จำเป็นต้องมีกรรมการสรรหาอีกต่อไป

- วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาควรทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด ซึ่งจะมีลักษณะที่เรียกว่า delegative democracy เป็นการเปิดช่องทางให้บุคคลสามารถเข้ามาสมัครหรือเป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มวิชาชีพเลือกบุคคลอื่นหรือบุคคลในกลุ่มวิชาชีพของตนเข้ามาเป็นตัวแทนในกลุ่มวิชาชีพของตน ซึ่งการเข้ามาทำหน้าที่ของตัวแทนของกลุ่มวิชาชีพดังกล่าวตามอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภานั้น มิได้เข้ามาทำงานเพื่อเป็นตัวแทนกลุ่มวิชาชีพของตน การยึดโยงกับประชาชนเช่นนี้มิได้มีลักษณะเช่นเดียวกับการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีลักษณะการเป็นตัวแทนของคนที่เลือกตนเข้ามา ดังนั้น วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่เกิดจากการคัดเลือกจากกลุ่มวิชาชีพต่างๆ จึงน่าจะมีความเหมาะสม

- วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาจะต้องมีกระบวนการในการคัดเลือกที่จะต้องคำนึงถึงเรื่องอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาเป็นหลัก และเมื่อพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาแล้วเห็นว่า หน้าที่หลักคือการพิจารณากลับกรองกฎหมาย ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งกรรมการในองค์กรอิสระต่างๆ และการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ซึ่งการทำหน้าที่ดังกล่าวจำเป็นต้องได้มีการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลไว้สูงในระดับหนึ่ง โดยอาจมีการกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภาจำนวนหนึ่งที่มีความรู้ความสามารถในทางนิติศาสตร์เข้ามาทำหน้าที่ในการกลั่นกรองกฎหมาย และจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่เหลือก็ควรเปิดโอกาสให้ภาควิชาชีพหรือภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกวุฒิสภาได้ ซึ่งจะทำให้ได้สมาชิกวุฒิสภาที่มีความรู้ความสามารถและมีความเหมาะสมกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา

- กรณีที่ให้กลุ่มวิชาชีพเลือกกันเองนั้น อาจเกิดปัญหาหากมีการจับกลุ่มกันเพื่อเสนอชื่อบุคคลที่กลุ่มวิชาชีพของตนต้องการ โดยวิธีการคัดเลือกของกลุ่มวิชาชีพด้วยวิธีการดังกล่าวอาจจะไม่ได้คนที่เป็นตัวแทนของกลุ่มวิชาชีพอย่างแท้จริงก็ได้ อย่างไรก็ตาม วิธีการให้กลุ่มวิชาชีพคัดเลือกกันเองย่อมเป็นวิธีที่ดีกว่าการให้มีคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้คัดเลือกตัวแทนของกลุ่มวิชาชีพ เนื่องจากสามารถที่จะอธิบายต่อสังคมได้ว่าสมาชิกวุฒิสภามีความยึดโยงกับประชาชน สำหรับเรื่องการจัดสรรกลุ่มวิชาชีพต่างๆ ที่จะเป็นตัวแทนเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภานั้น จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับการทำหน้าที่สมาชิกวุฒิสภาด้วย

- ควรให้ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ และองค์กรอิสระ เป็นผู้เสนอชื่อบุคคลที่จะเป็นสมาชิกวุฒิสภา โดยกำหนดจำนวนให้เกินจำนวนของสมาชิกวุฒิสภา ๑๕๐ คน อาจให้แต่ละองค์กรเสนอมาได้อีกครั้งละหนึ่งบัญชี และให้บุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อเลือกกันเองอีกครั้งหนึ่งให้เหลือจำนวนเท่ากับจำนวนสมาชิกวุฒิสภาหนึ่งร้อยห้าสิบคน

- การคิดวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาไม่ควรคำนึงถึงพื้นฐานบนความหลากหลายของอาชีพมากเกินไป เนื่องจากในปัจจุบันมีอาชีพใหม่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากและอาจไม่เป็นการตอบโจทย์การทำหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาเสมอไป เนื่องจากกลุ่มวิชาชีพแต่ละกลุ่มมีบทบาทในทางสังคมที่แตกต่างกัน และตัวแทนของกลุ่มวิชาชีพอาจจะไม่สอดคล้องหรือเหมาะสมกับการทำหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาเสมอไป ดังนั้น ในการหาบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภานั้น จึงมีข้อพิจารณาว่าต้องหาบุคคลที่มีความเหมาะสมกับอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาเป็นหลักมากกว่าการกระจายสัดส่วนของสมาชิกวุฒิสภาไปยังกลุ่มวิชาชีพ ประกอบกับเงื่อนไขที่จะต้องกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภานั้น อาจทำให้เกิดการกีดกันกลุ่มวิชาชีพบางกลุ่มได้ อย่างไรก็ตาม การคัดเลือกตัวสมาชิกวุฒิสภาต้องเป็นการเปิดกว้างในสัดส่วนของตัวแทนในกลุ่มวิชาชีพต่างๆ ไปด้วย

- ความหลากหลายของอาชีพของการเป็นสมาชิกวุฒิสภาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ซึ่งการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่มีความหลากหลายจะช่วยลดปัญหาการไม่ยอมรับของสังคมได้ ดังนั้น ควรเปิดช่องทางให้

ทุกคนสามารถสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม สำหรับเรื่องการกลั่นกรองตัวผู้สมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาก็สามารถกำหนดคุณสมบัติและวิธีการกลั่นกรองได้อีกชั้นหนึ่งได้

- การกำหนดวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากกลุ่มวิชาชีพต่างๆ น่าจะเป็นวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่มีความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม การเสนอชื่อบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภาควรเปิดกว้างในแต่ละกลุ่มวิชาชีพต่างๆ ไม่ให้ถูกจำกัดในการเสนอตัวบุคคลเฉพาะในกลุ่มวิชาชีพของตนเท่านั้น โดยอาจเสนอชื่อบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มวิชาชีพของตนก็ได้ และการแบ่งแยกกลุ่มวิชาชีพต่างๆ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เนื่องจากการจำแนกกลุ่มวิชาชีพจะเป็นการกำหนดตัวบุคคลที่จะมาเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ และควรให้แต่ละกลุ่มวิชาชีพเป็นผู้คัดเลือกกันเอง

- ในอดีตที่ผ่านมาแนวคิดการให้มีวุฒิสภาก็เพื่อช่วยเหลือการทำงานของสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณากฎหมาย โดยทำหน้าที่กลั่นกรองการออกกฎหมายอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันปัญหาดังกล่าวได้หมดไปแล้ว ดังนั้น จะต้องพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาในอีกแง่มุมหนึ่งในการกลั่นกรองกฎหมายที่แตกต่างจากสภาผู้แทนราษฎร โดยจะมองในภาพกว้างทั้งประเทศ ซึ่งมีได้มุ่งถึงผลประโยชน์ของคนในแต่ละพื้นที่ตามหลักแนวคิดของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องพยายามรักษาสถานะคะแนนเสียงในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ซึ่งที่มาของสมาชิกวุฒิสภายังมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดที่มาที่หลากหลายของกลุ่มวิชาชีพสำหรับการเสนอให้แต่ละกลุ่มวิชาชีพสามารถเสนอบุคคลที่ไม่อยู่ในกลุ่มวิชาชีพของตนเองได้นั้น อาจมีปัญหาที่เป็นการเปิดโอกาสให้ฝ่ายการเมืองเข้ามาแทรกแซงในการเลือกตัวบุคคลของกลุ่มวิชาชีพนั้นๆ ได้ ดังนั้น หากกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากกลุ่มวิชาชีพต่างๆ บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อก็ต้องมาจากบุคคลภายในกลุ่มวิชาชีพนั้นๆ อย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้ได้บุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภามีความหลากหลายและยึดโยงกับประชาชนได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งในหลักการจะต้องกำหนดที่มาของสมาชิกวุฒิสภาไว้ในรัฐธรรมนูญ สำหรับวิธีการและกระบวนการคัดเลือกอาจจะต้องไปกำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญต่อไป

- ต้องทำให้ที่มาและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภามีความแตกต่างจากที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสมาชิกวุฒิสภาต้องเป็นบุคคลที่เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถที่หลากหลายเข้ามาทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ในภาพรวมของคนทั้งประเทศ ดังนั้น หากประชาชนต้องการสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากจังหวัดของตน ก็อาจมีการกำหนดให้มีสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดละ ๒ คน โดยต้องเปิดกว้างในการเสนอชื่อหรือเปิดให้มีการสมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้อย่างกว้างขวาง และต้องสร้างความน่าเชื่อถือของกรรมการสรรหาในแต่ละจังหวัดเพื่อลดปัญหาการเข้ามาแทรกแซงของฝ่ายการเมือง ซึ่งบุคคลที่จะเป็นกรรมการสรรหาในจังหวัดก็ควรเปิดโอกาสให้มาสมัครได้อย่างกว้างขวางแต่ต้องเป็นคนภายในจังหวัดนั้น ทั้งนี้ ให้กรรมการสรรหาในจังหวัดเลือกบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อหรือสมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภา เพื่อเป็นการกลั่นกรองกลุ่มวิชาชีพต่างๆ ภายในจังหวัดอีกชั้นหนึ่ง โดยให้กรรมการสรรหาในจังหวัดจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลที่กรรมการสรรหาในจังหวัดได้คัดเลือกไว้ ซึ่งมีจำนวนมากกว่าจำนวนของวุฒิสภาที่กำหนดไว้ แล้วให้บุคคลที่อยู่ในบัญชีรายชื่อเลือกกันเองอีกครั้งหนึ่งให้เหลือจำนวนจังหวัดละ ๒ คน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะเป็นการตอบโจทยี่ได้ว่าเป็นการยึดโยงกับประชาชนในจังหวัดซึ่งมีความแตกต่างกับที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบกับจะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือของกรรมการสรรหาในจังหวัด ซึ่งมีที่มาจากคนในจังหวัดของตนด้วยวิธีการเลือกกันเองภายในจังหวัดนั้นๆ และท้ายที่สุดบุคคลที่อยู่ในบัญชีรายชื่อซึ่งจัดทำโดยกรรมการสรรหาในจังหวัดจะมาเลือกกันเองอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะเป็นการแก้ไขปัญหาในเรื่องการยอมรับในตัวกรรมการสรรหาและตัวสมาชิกวุฒิสภาได้

- การให้มีการสรรหาอาจเกิดกรณีที่พรรคการเมืองเข้ามาแทรกแซงโดยการส่งบุคคลไปเป็นกรรมการสรรหา ทำให้พรรคการเมืองสามารถกำหนดตัวบุคคลในการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ สมาชิกวุฒิสภาก็ควรมาจากการให้แต่ละกลุ่มอาชีพเลือกกันเอง แต่ทั้งนี้สิ่งที่ต้องพิจารณาในการที่ให้แต่ละกลุ่มอาชีพเลือกกันเอง คือ จะมีกลุ่มอาชีพจำนวนกี่กลุ่ม จำนวนผู้สมัครมีจำนวนเท่าใดในแต่ละกลุ่มอาชีพ และจำนวนผู้สมัครต้องเท่ากันในทุกกลุ่มอาชีพหรือไม่ ทั้งนี้ หากจะกำหนดให้จำนวนผู้สมัครไม่เท่ากันก็ควรกำหนดขนาดของกลุ่มไว้ ๒ - ๓ ขนาด และควรกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเพื่อไม่ให้ถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง นอกจากนี้ สิ่งที่ควรพิจารณาคือทำอย่างไรที่จะไม่ให้พรรคการเมืองเข้ามาแทรกแซงการสรรหา

- การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาทุกระบบมีข้อดีและข้อด้อย หากเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งในแต่ละกลุ่มวิชาชีพ สิ่งที่ควรพิจารณาคือจะให้มีกลุ่มใดบ้าง ซึ่งรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ นั้นได้แบ่งผู้เข้ารับการสรรหาออกเป็นห้ากลุ่มใหญ่ ได้แก่ ภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาชีพ และภาคอื่น ทั้งนี้ เห็นควรเพิ่มภาคเกษตรกรรม ภาคแรงงาน และภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้มีความหลากหลายมากขึ้น นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้องค์กรที่จะเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการสรรหาต้องเป็นองค์กรที่เป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนตั้งแต่ ๓ ปีขึ้นไป ซึ่งไม่มีวัตถุประสงค์ในการค้ากำไรหรือมีวัตถุประสงค์ในทางการเมือง โดยอาจนำกลไกดังกล่าวมาใช้ในการเลือกตั้งในแต่ละกลุ่มวิชาชีพ แต่ควรแก้ไขเรื่องจำนวนบุคคลที่แต่ละองค์กรสามารถเสนอรายชื่อจาก ๑ รายชื่อ เป็น ๓ รายชื่อ เพื่อให้มีบุคคลอื่นในองค์กรนอกจากหัวหน้าองค์กรมีสิทธิในการได้รับเลือก ส่วนกระบวนการในการเลือกอาจให้แต่ละบุคคลมี ๒ คะแนนเสียง เพื่อว่านอกจากลงคะแนนให้ตนเองแล้วยังสามารถลงคะแนนให้คนอื่นซึ่งเห็นว่ามีเหมาะสม ซึ่งเมื่อรวมผลคะแนนแล้วจะทำให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่เป็นที่ยอมรับ แต่ไม่ควรให้มีจำนวนมากเกินไปในแต่ละภาคเพราะอาจทำให้การลงคะแนนเลือกทำได้ลำบาก และควรจัดการเลือกตั้งภาคละหนึ่งวันเพื่อให้สามารถจัดการเลือกตั้งได้สะดวก นอกจากนี้ หากมีปัญหาเรื่องคุณสมบัติ เช่น ประกอบอาชีพหนึ่งแต่ลงสมัครรับเลือกในอีกสาขาอาชีพหนึ่งซึ่งตนเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือชำนาญการเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจคุณสมบัติแล้วให้ผ่าน หากมีการร้องเรียนก็ให้เป็นไปตามกระบวนการเลือกตั้งโดยส่งให้ศาลฎีกาชี้ขาดคุณสมบัติต่อไป

- การเลือกในแต่ละกลุ่มวิชาชีพผู้ใดเป็นผู้ลงคะแนนเสียง เช่น ในการเลือกของกลุ่มสภานายความผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงต้องเป็นผู้ที่มีใบอนุญาตให้เป็นทนายความเท่านั้นใช่หรือไม่ กรณีที่บุคคลที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นบุคคลที่มีสองอาชีพ เช่น เป็นทนายความและเป็นผู้สอบบัญชี จะมีแนวทางการดำเนินการอย่างไร อย่างไรก็ตาม ผู้สมัครรับเลือกตั้งควรเป็นตัวแทนจากทุกกลุ่มอาชีพจากทั่วประเทศ ไม่ควรมาจากองค์กรตามแนวทางการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เพราะเป็นการเลือกตั้งไม่ใช้การสรรหา นอกจากนี้ การให้มีกลุ่มอาชีพอื่นควรต้องมีระบบให้ลงทะเบียนหรือไม่ และในอนาคตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องลงทะเบียนด้วยหรือไม่

- ในเบื้องต้นควรพิจารณาเรื่องการจัดกลุ่มวิชาชีพว่า จะจัดกลุ่มวิชาชีพอย่างไรให้มีความหลากหลายเพื่อให้ได้แง่คิดจากหลายมุมมอง และจะดำเนินการอย่างไรเพื่อให้ได้บุคคลจากกลุ่มวิชาชีพนั้นจริง ๆ ไม่ใช่เป็นคนที่มาจากสาขาวิชาชีพอื่น นอกจากนี้ เรื่องการคัดเลือกบุคคลขององค์กรกรณีหลายองค์กรส่งรายชื่อบุคคลเดียวกันซ้ำกันนั้น เห็นว่าไม่เหมาะสมเป็นการเอาเปรียบผู้อื่นและไม่ควรผ่านการคัดเลือก ส่วนวิธีการรับสมัครผู้สมัครจากกลุ่มวิชาชีพอาจเปิดรับสมัครเป็นการทั่วไปและให้มีคณะทำงาน

ขึ้นมาจากคณะหนึ่งเพื่อแยกกลุ่มอาชีพ โดยบุคคลใดที่ไม่สามารถจัดอยู่ในกลุ่มอาชีพที่กำหนดได้ให้จัดอยู่ในกลุ่มอาชีพอื่น ๆ จากนั้นทำการคัดกรองและให้แต่ละกลุ่มอาชีพเลือกกันเอง เพื่อให้ประชาชนทั่วไปยอมรับได้

- มหาวิทยาลัยบริติชโคลัมเบียได้ทำการศึกษาเรื่องการเลือกจากกลุ่มอาชีพในหลายประเทศของทวีปอเมริกาใต้พบว่า สิ่งสำคัญอันดับแรกไม่ใช่การจัดกลุ่มอาชีพ แต่เป็นการทำอย่างไรให้ประชาชนทั่วไปเข้าสู่กระบวนการให้มากที่สุด จากนั้นจึงวางกลไกว่าจะใช้วิธีใดในการเลือก ถ้าเห็นว่าทุกคนที่เข้ามาในกระบวนการมีคุณสมบัติเท่ากัน วิธีที่เป็นธรรมคือการเลือกโดยใช้วิธีจับสลาก หากจะใช้วิธีการสรรหาต้องมั่นใจได้ว่าจำนวนผู้เข้ารับเลือกต้องมีจำนวนมากพอที่จะไม่ทำให้เกิดการสมยอม หลังจากนั้นให้ผู้เข้ารับเลือกเลือกกันเองแต่ควรต้องมีวิธีการกลั่นแกล้งกันเพื่อไม่ให้เกิดการสมยอมแลกคะแนนซึ่งกันและกัน โดยอาจให้ลงคะแนนได้ ๒ ถึง ๓ ครั้ง และอาจกำหนดเพิ่มเติมโดยให้ลงตัวเลขในบัตรลงคะแนนเพื่อให้บัตรลงคะแนนแต่ละใบมีคะแนนไม่เท่ากัน เช่น หมายเลข ๑ ได้ ๗ คะแนน หมายเลข ๒ ได้ ๕ คะแนน หรือหมายเลข ๓ ได้ ๓ คะแนน ทั้งนี้ ถ้าต้องการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ก็ควรให้แต่ละกลุ่มอาชีพเลือกกันเองเพื่อให้ได้ตัวแทนจากทุกกลุ่มอาชีพ เพราะหากให้ผู้รับเลือกจากแต่ละกลุ่มอาชีพมารวมกันแล้วเลือกกันเองอีกครั้งหนึ่ง บางกลุ่มอาชีพอาจจะหายไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า นอกจากกลุ่มอาชีพแล้วยังมีกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มอาชีพก็ควรให้มีสิทธิด้วย เช่น เกษตรกร องค์กรชุมชน ผู้บริโภค ผู้พิการ/ทุพพลภาพ และบุคคลที่สนใจเข้าร่วมแต่ไม่สามารถจัดอยู่ในกลุ่มใดได้ ก็ควรให้อยู่ในกลุ่มอื่นๆ โดยจำนวนผู้ได้รับเลือกของกลุ่มอื่นอาจให้มีจำนวนมากขึ้นตามสัดส่วนส่วนวิธีในการเลือกกันเองนั้น หากมีจำนวนกลุ่ม ๑๒ กลุ่ม ก็ให้ผู้เลือกมี ๑๒ คะแนน โดยบังคับให้ต้องเลือกคนจากทั้ง ๑๒ กลุ่ม ผู้ที่ได้รับเลือกคือผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดจากแต่ละกลุ่มเรียงลำดับคะแนนลงมาจนครบจำนวนที่ต้องการ เพื่อไม่ให้เกิดการสมยอมกันและทำให้ได้ผู้แทนจากทุกกลุ่ม

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ให้องค์กรเป็นผู้เสนอชื่อผู้เข้ารับการสรรหา โดยกำหนดให้องค์กรที่ต้องการเสนอชื่อมาจดทะเบียนกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบคุณสมบัติเสร็จแล้วจึงมีสิทธิเข้ารับการสรรหา ส่วนการกำหนดให้องค์กรเป็นผู้เสนอชื่อนั้นเป็นแนวทางที่ดี เนื่องจากเป็นการคัดกรองบุคคลในเบื้องต้น แต่อาจเพิ่มจำนวนรายชื่อที่แต่ละองค์กรมีสิทธิเสนอเพื่อให้มีตัวเลือกที่หลากหลายมากขึ้น และควรให้แต่ละภาคเลือกกันเอง

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการกำหนดจำนวนกลุ่มอาชีพนั้น ควรครอบคลุมทุกกลุ่มในสังคม และให้ผู้สนใจสามารถสมัครได้โดยตรง ซึ่งต่างจากการให้องค์กรนิติบุคคลเสนอรายชื่อตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่อาจไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ เพราะผู้ที่สนใจไม่สามารถสมัครได้โดยตรงแต่ต้องผ่านการเสนอชื่อซึ่งอาจทำให้มีการสมยอมหรือจัดตั้งองค์กรหรือมูลนิธิเพื่อเสนอรายชื่อได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การให้ผู้สนใจสามารถสมัครได้โดยตรงอาจทำให้ผู้เข้ารับเลือกจำนวนมากและเป็นปัญหาในการดำเนินการเลือก

- ควรมีการแจ้งให้สาธารณชนได้รับรู้ว่าในแต่ละกลุ่มจะมีผู้ได้รับเลือกจำนวนกี่คน โดยเฉพาะกลุ่มอื่นๆ ซึ่งคาดว่าจะมีผู้สมัครเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ผู้ที่ลงสมัครพิจารณาความเป็นไปได้ที่ตนจะได้รับการเลือกว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งอาจทำให้จำนวนผู้สมัครรับเลือกลดน้อยลง

- ควรให้มีสัดส่วนของสตรี เนื่องจากมีกฎหมายเกี่ยวกับผู้หญิงจำนวนมาก อีกทั้งเพื่อประโยชน์ในการดูแลผู้หญิงและเด็กในอนาคต

ประธานกรรมการกล่าวว่า การเลือกในกลุ่มอื่นอาจจำกัดจำนวนคนได้ โดยให้ผู้สนใจสมัครในจังหวัดที่ตนเองมีภูมิลำเนาและให้ผู้สมัครเข้ารับเลือกทั้งหมดในจังหวัดนั้นเลือกกันเองจนเหลือจำนวน ๑๐ คนเพื่อเป็นตัวแทนจังหวัด ประเทศไทยมี ๗๗ จังหวัดก็จะได้จำนวนตัวแทน ๗๗๐ คน ซึ่งไม่มากเกินไปและไม่เป็นปัญหาในการดำเนินการเลือก แล้วจึงให้ทั้งหมดเลือกกันเองจนได้จำนวนที่ต้องการ ส่วนเรื่องสัดส่วนของผู้หญิงนั้น ในทุกกลุ่มจะมีผู้สมัครรับเลือกที่เป็นผู้หญิงอยู่แล้ว หากผู้สนใจสมัครรับเลือกไม่จัดอยู่ในกลุ่มใด ๆ เลย ก็ยังมีกลุ่มสตรีที่เปิดกว้างให้เข้ามาสมัครรับเลือกได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรใช้คำว่า “กลุ่มสังคม” มากกว่ากลุ่มวิชาชีพ เนื่องจากกลุ่มสังคมมีความหลากหลาย เช่น มีความรู้สึกร่วมกันเป็นสมาชิกร่วมกัน มีตำแหน่งและบทบาทหน้าที่ต่างกันและประสานบทบาทระหว่างกัน มีแบบแผนการประพฤติตามบรรทัดฐานของกลุ่ม มีการกระทำระหว่างกันในทางสังคม หรือมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องกลุ่มอาจกำหนดจากกลุ่มที่มีกฎหมายกำหนดไว้แล้วโดยชัดแจ้งและกลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหากจะมีกลุ่มอื่นใดเพิ่มขึ้นตามที่กฎหมายกำหนดในอนาคต แต่ควรแยกกลุ่มให้เห็นได้ชัดเจนว่ามีกลุ่มใดบ้าง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรใช้คำว่า “กลุ่มประชาสังคม” เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีความครอบคลุม หมายรวมถึงกลุ่มสังคม องค์กรต่าง ๆ และมูลนิธิ โดยอาจเน้นกลุ่มที่ทำงานเพื่อพัฒนาสังคม

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากหมายรวมถึงกลุ่มสังคม องค์กรต่าง ๆ และมูลนิธิ จะมีจำนวนมากเกินไป นอกจากนี้ กลุ่มต้องมีสถานะทางกฎหมาย เช่น กลุ่มวิชาชีพ กลุ่มองค์กรชุมชน หรือกลุ่มสหกรณ์ ทั้งนี้ ที่ประชุมควรต้องมีการพิจารณาที่มาของผู้สมัครรับเลือกในแต่ละกลุ่มว่าควรมีที่มาอย่างไร

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ที่มาของผู้สมัครรับเลือกควรเปิดกว้างให้ผู้ที่มีความสนใจทุกคนสามารถสมัครได้เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้คนทุกคนและเป็นความชอบธรรม ส่วนเรื่องกลไกนั้นจะต้องพิจารณาว่าต้องมีการคัดกรองหรือไม่ วิธีการคัดกรองเป็นอย่างไร และผู้ใดจะเป็นผู้คัดกรอง ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

- ควรพิจารณาก่อนว่าจะมีกลุ่มใดบ้าง เพื่อให้ง่ายต่อการหาแนวทางการดำเนินงานต่อไป
ประธานกรรมการเสนอว่า ในเบื้องต้นควรมีกลุ่มผลประโยชน์ ดังนี้

- ๑) กลุ่มวิชาชีพทางกฎหมาย
- ๒) กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์/องค์กรชุมชน
- ๓) กลุ่มข้าราชการ/กลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจ/กลุ่มเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ
- ๔) กลุ่มสภาหอการค้า/กลุ่มสภาอุตสาหกรรม/ธนาคาร
- ๕) กลุ่มสมาคมายจ้าง/สมาคมลูกจ้าง
- ๖) กลุ่มผู้บริโภค
- ๗) กลุ่มผู้พิการ/ทุพพลภาพ
- ๘) กลุ่มสตรี
- ๙) กลุ่มอื่น ๆ

- มีกรรมการสอบถามว่า ควรมีกลุ่มเพศสภาพด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างรัฐธรรมนูญนี้ไม่ได้ห้ามเรื่องเพศสภาพ แต่เรื่องเพศสภาพไม่ควรนำมากำหนดในรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ สามารถแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กลุ่มที่เสนอมาเบื้องต้น ๙ กลุ่มยังขาดความสมดุล เนื่องจากมีกลุ่มที่เป็นชนชั้นนำทางสังคมมากกว่า เช่น กลุ่มข้าราชการ กลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจ กลุ่มเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ กลุ่มสมาคมนายจ้าง กลุ่มสภาหอการค้า กลุ่มสภาอุตสาหกรรม และกลุ่มธนาคาร

- ควรเพิ่มกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อยซึ่งมีจำนวนมาก และเป็นแนวโน้มอนาคตที่สำคัญของภาคเศรษฐกิจ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบ ขอให้ที่ประชุมพิจารณาว่าควรต้องมีกลุ่มใดเพิ่มเติม และควรจะมีกลุ่มอย่างไร ในการประชุมครั้งต่อไป

อนึ่ง นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ ขอให้ที่ประชุมพิจารณาคำขวัญของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ “ร่วมคิด ร่วมร่าง ร่วมสร้างรัฐธรรมนูญ” เนื่องจากคำขวัญดังกล่าวเป็นคำขวัญเดิมที่ใช้ในการร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เห็นควรเปลี่ยนเป็น “ร่วมใจคิด ร่วมจิตสร้าง ร่วมกันร่างรัฐธรรมนูญ” แทน ซึ่งที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมคำขวัญเป็น “ร่วมคิด ร่วมร่าง ร่วมสร้างรัฐธรรมนูญใหม่”

๓.๒ พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

ที่ประชุมได้พิจารณาร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญโดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่หมวดศาล เป็นต้นไป
สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

หมวด .. ศาล

“หมวด ..

ศาล”

ประเด็นการพิจารณา ไม่มี

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด .. ศาล โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑

“มาตรา ๑ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เดิมใช้คำว่า “ดำเนินตามกฎหมาย” หรือไม่

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ จะใช้คำว่า “ดำเนินการตามกฎหมาย” แต่รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ใช้คำว่า “ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์”

มาตรา ๒

“มาตรา ๒ บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้แต่โดยพระราชบัญญัติ
การตั้งศาลขึ้นใหม่หรือกำหนดวิธีพิจารณาเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งหรือที่มีข้อหาฐานใด
ฐานหนึ่งโดยเฉพาะแทนศาลธรรมดาที่มีตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ๆ จะกระทำมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอให้ตัดคำว่า “ธรรมดา” ออก เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๓๔

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒ บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้แต่โดยพระราชบัญญัติ
การตั้งศาลขึ้นใหม่หรือกำหนดวิธีพิจารณาเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งหรือที่มีข้อหาฐานใด
ฐานหนึ่งโดยเฉพาะแทนศาล**ธรรมดา**ที่มีตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ๆ จะกระทำมิได้”

มาตรา ๓

“มาตรา ๓ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้พิพากษาและตุลาการ และทรงให้พ้นจากตำแหน่ง เว้น
แต่กรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า หมวดนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับศาล เหตุใดจึงรวมตุลาการด้วย เนื่องจาก
บทบัญญัตินี้ไม่ใช่บทบัญญัติทั่วไป

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า บทบัญญัตินี้เป็นบททั่วไป
จึงรวมถึงตุลาการศาลปกครอง และตุลาการศาลทหาร ด้วย ซึ่งเริ่มใช้คำดังกล่าวตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐
เป็นต้นมา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีการแบ่งแยกคำว่า “ผู้พิพากษา” กับคำว่า “ตุลาการ” ในต่างประเทศหรือไม่
- ร่างมาตรา ๓ คำว่า “ผู้พิพากษาและตุลาการ” หมายความว่า ผู้พิพากษาและตุลาการใน
ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ และศาลทหารด้วย
- คำว่า “ผู้พิพากษาและตุลาการ” ในภาษาอังกฤษ ใช้คำว่า “judge”
- ในสหรัฐอเมริกา คำว่า “ผู้พิพากษาและตุลาการ” ใช้คำว่า “justice”
- คำว่า “ตุลาการ” เป็นคำที่ใช้มาตั้งแต่กฎหมายตราสามดวง โดยในอดีตคำว่า “ตุลาการ” เรียกว่า
“ตระลาการ” ซึ่งใช้เรียกผู้มีอำนาจไต่สวนคดี
- ในภาษาฝรั่งเศส มีคำว่า “magistrate” กับคำว่า “judge” โดยคำว่า “magistrate” ใช้ใน
ความหมายทั่วไปที่หมายรวมถึงผู้พิพากษา ตุลาการ และพนักงานอัยการด้วย
- ในสหรัฐอเมริกา คำว่า “justice” ใช้สำหรับผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลระดับสหพันธรัฐ
ส่วนคำว่า “judge” ใช้สำหรับผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลระดับมลรัฐ
- ผู้พิพากษาหรือตุลาการในระบบศาลยุติธรรม เรียกว่า “judge” ส่วนตุลาการในศาลรัฐธรรมนูญ
เรียกว่า “justice”
- ผู้พิพากษาหรือตุลาการในระบบศาลทหาร เรียกว่า “ตุลาการศาลทหาร”
- ผู้พิพากษาและตุลาการในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ฉบับที่แปลความเป็นภาษาอังกฤษ ใช้คำว่า “judge”

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำว่า “justice” ใช้เรียกตำแหน่งของผู้พิพากษาหรือตุลาการ ส่วนคำว่า “judge” ใช้เรียกผู้พิพากษาหรือตุลาการเป็นรายคน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔

“มาตรา ๔ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้พิพากษาและตุลาการต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้

ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธยด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยปราศจากอคติทั้งปวง เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายทุกประการ”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๔ บัญญัติเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕

“มาตรา ๕ ผู้พิพากษาและตุลาการย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง

คำพิพากษา คำวินิจฉัย และคำสั่ง ต้องแสดงเหตุผลที่ชัดเจน เปิดเผย สามารถเข้าถึงได้ง่าย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงต้องบัญญัติความในวรรคสองของร่างมาตรา ๕

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในวรรคสองของร่างมาตรา ๕ เพิ่มขึ้นใหม่ เพื่อให้คำพิพากษา คำวินิจฉัย และคำสั่งของศาลมีความโปร่งใส และบุคคลทั่วไปสามารถตรวจสอบได้

- คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญควรต้องวินิจฉัยโดยพิจารณามิตีด้านอื่น ๆ นอกจากด้านนิติศาสตร์ประกอบด้วย เนื่องจากการเขียนคำวินิจฉัยโดยอาศัยมิตีด้านนิติศาสตร์อาจทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าใจคำวินิจฉัยได้ทั้งหมด ประกอบกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องการเมือง ดังนั้น คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญควรมีมิตีด้านรัฐศาสตร์เพิ่มขึ้น เพื่อให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงและเข้าใจคำวินิจฉัยได้ง่ายยิ่งขึ้น

- กรณีศาลพิพากษาคดีที่มีความขัดแย้งระหว่างคู่กรณี และได้วางข้อกำหนดในการตรวจสอบคำพิพากษาไว้ การบัญญัติความในวรรคสองของร่างมาตรา ๕ อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียของคู่กรณีและทำให้ศาลไม่มีความเป็นอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดีได้

- สาเหตุที่บัญญัติความในวรรคสองของร่างมาตรา ๕ เนื่องจากคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยของศาลที่ผ่านมา อาจไม่ได้ให้เหตุผลที่ชัดเจนในการตัดสินคดี ดังนั้น จึงมีการเสนอให้เพิ่มความในวรรคสองดังกล่าว เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและความชัดเจนในการพิพากษาคดี

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสองของร่างมาตรา ๕ ควรตัดออก เนื่องจากเป็นเรื่องระเบียบวิธีพิจารณาดีของศาลโดยเฉพาะ ไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕ ผู้พิพากษาและตุลาการย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษารรคดีตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง

**คำพิพากษา คำวินิจฉัย และคำสั่ง ต้องแสดงเหตุผลที่ชัดเจน เป้ดเผย สวมพรทชั่วช้าได้ร่ง
ทั้งนี้ ตมทที่ทฎททททบัญญัติ”**

มาตรา ๖

“มาตรา ๖ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้พิพากษาและตุลาการ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นกลางและอิสระ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ บัญญัติในลักษณะห้ามนำบัญชีเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับผู้พิพากษาและตุลาการ ซึ่งปัจจุบันมีการแยกบัญชีเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้พิพากษาและตุลาการเป็นเอกเทศแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติความในร่างมาตรา ๖ แต่อย่างใด

- ร่างมาตรา ๑๑ บัญญัติให้นำความในร่างมาตรา ๖ ไปใช้บังคับกับพนักงานอัยการด้วยโดยอนุโลม เพื่อให้พนักงานอัยการสามารถอ้างอิงบัญชีเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้พิพากษาและตุลาการได้ ดังนั้น หากตัดความในร่างมาตรา ๖ ออกทั้งมาตรา อาจเกิดปัญหาเรื่องบัญชีเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของพนักงานอัยการได้

- เมื่อมีการปรับฐานเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งของผู้พิพากษาและตุลาการ ย่อมส่งผลให้มีการปรับฐานเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งของพนักงานอัยการด้วย ดังนั้น หากไม่บัญญัติความในร่างมาตรา ๖ ไว้ จะเกิดปัญหาหรือไม่

- หากไม่บัญญัติเรื่องบัญชีเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้พิพากษาและตุลาการไว้ อาจส่งผลให้การปรับฐานเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งของพนักงานอัยการเกิดปัญหา เนื่องจากการปรับฐานเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งของพนักงานอัยการจะเปรียบเทียบกับบัญชีเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งของผู้พิพากษาและตุลาการ

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติเรื่องบัญชีเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้พิพากษาและตุลาการ และพนักงานอัยการมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายเฉพาะขององค์กรตุลาการและองค์กรอัยการแล้ว ดังนั้น ควรตัดความในร่างมาตรา ๖ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้ตัดร่างมาตรา ๖ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๗

“มาตรา ๗ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น ให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็น ประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คนตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นกรรมการ

หลักเกณฑ์และวิธีการชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรตัดคำว่า “หรือศาลอื่น” ในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๗ เนื่องจาก ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหารมีความหมายครอบคลุมศาลอื่นด้วยแล้ว

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในร่างมาตรา ๗ มีที่มาจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ อย่างไรก็ตาม ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหารเท่านั้น

- ตำแหน่งประธานศาลทหารในกฎหมายจัดตั้งศาลทหารใช้คำว่า “หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร” จึงมีการตีความให้หัวหน้าสำนักตุลาการทหารอยู่ในความหมายของประธานศาลอื่น ทั้งนี้ หัวหน้าสำนักตุลาการทหารมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเช่นเดียวกับผู้พิพากษาและตุลาการในศาลอื่นด้วย

- บางกรณีอาจมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลรัฐธรรมนูญกับศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหาร ดังนั้น หากเพิ่มความว่า “ศาลรัฐธรรมนูญ” ตามความในร่างมาตรา ๗ จะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันทุกองค์กร หากบัญญัติเพิ่มความว่า “ศาลรัฐธรรมนูญ” ตามความในร่างมาตรา ๗ อาจตีความได้ว่า ศาลรัฐธรรมนูญอยู่ภายใต้อำนาจของศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหารได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การบัญญัติให้คณะกรรมการชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คน ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่าประธานศาลที่มีจำนวน ๓ คน จะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบัญญัติให้คณะกรรมการชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คน เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลของประธานศาลกับผู้ทรงคุณวุฒิ และเพื่อให้ความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๗ มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร หรือศาลอื่น ให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุด ประชาชนศาลอื่น และหัวหน้าสำนักตุลาการทหาร และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คนตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นกรรมการ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร หรือศาลอื่น ให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุด ประชาชนศาลอื่น และหัวหน้าสำนักตุลาการทหาร และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คนตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นกรรมการ

หลักเกณฑ์และวิธีการชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๘

“มาตรา ๘ ให้ศาลมีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการโดยเฉพาะ และให้ศาลกำกับดูแลการบริหารงานโดยทั่วไปของหน่วยงานดังกล่าว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้ศาลจัดให้มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการประเมินผลซึ่งเป็นบุคคลภายนอกองค์กรด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๘ เพิ่มขึ้นใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการให้องค์กรอิสระมีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการโดยเฉพาะเช่นเดียวกัน

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ (ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เป็นประธานกรรมการ) บัญญัติให้กรมบังคับคดีอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล เพื่อให้การบังคับคดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น หากบัญญัติเพิ่มความดังกล่าวในร่างมาตรา ๘ จะเหมาะสมหรือไม่ นอกจากนั้นการบัญญัติให้หน่วยงานธุรการบางส่วนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงยุติธรรมอาจทำให้การดำเนินงานของศาลขาดประสิทธิภาพได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๘ มีเจตนารมณ์ให้ศาลมีหน่วยงานธุรการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของศาล ส่วนหน่วยงานธุรการของศาลจะประกอบด้วยส่วนงานใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติรายละเอียดทั้งหมดไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญควรบัญญัติเพียงหลักการทั่วไปเท่านั้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ บัญญัติให้ประชาชนลงคะแนนเสียงโดยใช้บัตรเลือกตั้ง ทำให้ไม่สามารถใช้เครื่องลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งได้

- การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของศาลที่ผ่านมา มีวิธีการดำเนินการอย่างไร

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า เดิมไม่มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของศาลโดยคณะกรรมการประเมินผลซึ่งเป็นบุคคลภายนอก แต่ความในร่างมาตรา ๘ เพิ่มขึ้นใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการบัญญัติให้มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานขององค์กรอิสระโดยคณะกรรมการประเมินผลซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเช่นกัน อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไป ศาลย่อมต้องมีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของตนเพื่อให้เกิดความโปร่งใสอยู่แล้ว ดังนั้น ความว่า “เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้ศาลจัดให้มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการประเมินผลซึ่งเป็นบุคคลภายนอกองค์กรด้วย” สามารถตัดออกได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การบัญญัติให้มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของศาลโดยคณะกรรมการประเมินผลซึ่งเป็นบุคคลภายนอกอาจกระทบต่อความเป็นอิสระของศาลได้ ทั้งนี้ การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลย่อมถูกตรวจสอบโดยศาลในระดับชั้นที่สูงกว่าอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติให้มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของศาลโดยคณะกรรมการประเมินผลซึ่งเป็นบุคคลภายนอกแต่อย่างใด

- องค์การตุลาการหรือศาลต้องรายงานผลการปฏิบัติงานให้รัฐสภาตรวจสอบเป็นประจำทุกปี จึงไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติให้มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของศาลโดยคณะกรรมการประเมินผล ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก เพราะอาจกระทบต่อความเป็นอิสระของศาลในการพิจารณาพิพากษาคดีได้

- เดิมรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติให้ศาลมีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการโดยเฉพาะ แต่รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ได้เริ่มบัญญัติให้ศาลมีหน่วยงานธุรการที่เป็นอิสระและรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้บัญญัติไว้เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ศาลย่อมมีหน่วยงานธุรการที่เป็นอิสระอยู่แล้ว จึงควรตัดร่างมาตรา ๘ ออกทั้งมาตรา

ประธานกรรมการกล่าวว่า สำนักงานศาลต่าง ๆ ซึ่งเป็นหน่วยงานธุรการของศาล มีกฎหมายจัดตั้งศาลบัญญัติให้สำนักงานศาลที่มีความเป็นอิสระ จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติความในร่างมาตรา ๘ แต่อย่างใด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้ตัดร่างมาตรา ๘ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๙

“มาตรา ๙ ทุกปี ให้ศาลจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อทราบ และให้เผยแพร่รายงานดังกล่าวให้ประชาชนทราบด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ศาลมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดี หากบัญญัติให้ศาลต้องจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาทุกปีอาจกระทบต่อความเป็นอิสระของศาลได้ จึงควรตัดความในร่างมาตรา ๙ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้ตัดร่างมาตรา ๙ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๐

“มาตรา ๑๐ กระบวนการยุติธรรมต้องเป็นไปโดยถูกต้องตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ความเป็นธรรมมีมาตรฐาน ตรวจสอบได้ มีขั้นตอนการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาที่เหมาะสม ไม่ล่าช้า และมีกลไกป้องกันการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ร่างมาตรา ๑๐ เพิ่มขึ้นใหม่ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมซึ่งรวมถึงองค์การตุลาการ องค์การอัยการ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้วย

- ร่างมาตรา ๑๐ บัญญัติในลักษณะที่เป็นหลักการทั่วไป โดยมีเจตนารมณ์เพื่อแก้ปัญหาความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรม

- ความในร่างมาตรา ๑๐ หากนำไปบัญญัติไว้ในหมวดปฏิรูปจะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๑๐ เป็นหลักประกันให้กับประชาชนว่าจะได้รับการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมที่เหมาะสมและไม่ล่าช้า ดังนั้น การบัญญัติความในร่างมาตรา ๑๐ ไว้ในหมวดศาลและส่วนที่ ๑ บททั่วไป ถือว่ามีความเหมาะสมแล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑

“มาตรา ๑๑ องค์การอัยการมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อำนวยความยุติธรรมให้แก่สังคมตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

การแต่งตั้ง การโยกย้าย การเลื่อนเงินเดือนหรือตำแหน่ง และการดำเนินการบริหารงานบุคคลของพนักงานอัยการ รวมทั้งมาตรการป้องกันการขัดแย้งแห่งผลประโยชน์ ต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕ และมาตรา ๖ มาใช้บังคับแก่พนักงานอัยการโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรบัญญัติเรื่ององค์การอัยการแยกจากหมวดของศาล เนื่องจากอาจตีความว่า องค์การอัยการเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้บังคับของศาลได้

มีการแสดงความคิดเห็นว่า ในต่างประเทศองค์การอัยการมีที่มาจากฝ่ายตุลาการ และคุณสมบัติของผู้พิพากษาและตุลาการกับองค์การอัยการมีลักษณะใกล้เคียงกัน จึงสามารถสลับกันปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยประเทศฝรั่งเศสและประเทศจีนก็ได้บัญญัติเรื่ององค์การอัยการไว้ในหมวดเดียวกันกับศาล เนื่องจากเป็นองค์กรที่ต้องปฏิบัติงานสอดคล้องกัน ดังนั้น การบัญญัติเรื่ององค์การอัยการไว้ในหมวดศาลและส่วนที่ ๑ บททั่วไป จึงเหมาะสมแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า สำหรับประเทศไทยองค์การอัยการไม่ได้มีที่มาจากองค์กรตุลาการ ดังนั้น หากบัญญัติเรื่ององค์การอัยการแยกจากหมวดศาล โดยบัญญัติต่อท้ายหมวดศาลจะเหมาะสมมากกว่า

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้ตัดร่างมาตรา ๑๑ ออกทั้งมาตรา

ส่วนที่ ๒ ศาลรัฐธรรมนูญ

“ส่วนที่ ๒

ศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่ควรบัญญัติส่วนที่ ๒ ศาลรัฐธรรมนูญไว้ในหมวดศาล เนื่องจากการวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ซึ่งแตกต่างจากศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหาร ดังนั้น ควรบัญญัติเรื่องศาลรัฐธรรมนูญแยกเป็นอีกหมวดหนึ่ง

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอให้รอการพิจารณาบทบัญญัติส่วนที่ ๒ ศาลรัฐธรรมนูญ และร่างมาตรา ๑๒ ถึงร่างมาตรา ๒๓ ไว้ก่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาส่วนที่ ๒ ศาลรัฐธรรมนูญ และร่างมาตรา ๑๒ ถึงร่างมาตรา ๒๓ ไว้ก่อน

ส่วนที่ ๓ ศาลยุติธรรม

“ส่วนที่ ๓

ศาลยุติธรรม”

ประเด็นการพิจารณา

ไม่มี

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อส่วนที่ ๓ ศาลยุติธรรม โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๔

“มาตรา ๒๔ ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น

การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลยุติธรรมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- คำว่า “อรรถคดี” กับคำว่า “คดี” มีความหมายแตกต่างกันหรือไม่
- คำว่า “อรรถคดี” ตามความหมายของกฎหมายองค์การอัยการ หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการของเรื่องในคดีนั้น ๆ
- คำว่า “อรรถคดี” กับคำว่า “คดี” มีความหมายอย่างเดียวกัน
- คำว่า “อรรถ” เป็นคำนาม หมายความว่า เนื้อความ โดยก่อนรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ใช้คำว่า “อรรถคดี” แต่ภายหลังรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ เป็นต้นมา ใช้คำว่า “คดี”
- คดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม คือ ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา ซึ่งในร่างรัฐธรรมนูญไม่มีการบัญญัติรองรับไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น ควรเพิ่มบทบัญญัติเรื่องอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรมเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีเลือกตั้ง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรมกับศาลปกครองในการพิจารณาคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเลือกตั้ง มีการบัญญัติรายละเอียดไว้ในเรื่องคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕

“มาตรา ๒๕ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา จำนวนเก้าคน ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และให้เลือกเป็นรายคดี

อำนาจหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสองของร่างมาตรา ๒๕ มีข้อความไม่ครบถ้วน เนื่องจากไม่ได้บัญญัติเรื่องวิธีพิจารณาและการอุทธรณ์คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้

มีการแสดงความคิดเห็นว่า วิธีพิจารณาและการอุทธรณ์คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้บัญญัติรายละเอียดไว้ในเรื่องการไต่สวนการทุจริตของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรนำเรื่องวิธีพิจารณาและการอุทธรณ์คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่บัญญัติไว้ในเรื่องการไต่สวนการทุจริตของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมาบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๕ เพื่อให้หลักการทั่วไปของการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามร่างมาตรา ๒๕ มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๒๕ ไว้ก่อน

มาตรา ๒๖

“มาตรา ๒๖ การแต่งตั้ง การโยกย้าย การเลื่อนเงินเดือนหรือตำแหน่ง และการดำเนินการบริหารงานบุคคลของผู้พิพากษาศาลยุติธรรม ต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มีองค์ประกอบอย่างไร

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ประกอบด้วย ๑) ประธานศาลฎีกาเป็นประธานกรรมการ ๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละชั้นศาล ได้แก่ ศาลฎีกาจำนวน ๖ คน ศาลอุทธรณ์จำนวน ๔ คน และศาลชั้นต้นจำนวน ๒ คน ซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล และได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล และ ๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๒ คน ซึ่งไม่เป็นข้าราชการตุลาการและได้รับเลือกจากวุฒิสภา

ประธานกรรมการเสนอให้เพิ่มความเป็นวรรคสองของร่างมาตรา ๒๖ ดังนี้ “คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นข้าราชการตุลาการบรรดาที่ได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการทั้งนี้ ตามจำนวน หลักเกณฑ์ วิธีการที่กฎหมายบัญญัติ”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ปัจจุบันศาลยุติธรรมมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นหลายคณะ หากบัญญัติร่างมาตรา ๒๖ เฉพาะเรื่องคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมจะเป็นการยุบเลิกคณะกรรมการอื่นของศาลยุติธรรมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๖ รับรองเรื่องคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมไว้ในรัฐธรรมนูญ เนื่องจากเป็นคณะกรรมการที่ทำหน้าที่แต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนเงินเดือนหรือตำแหน่ง และดำเนินการบริหารงานบุคคลของผู้พิพากษาศาลยุติธรรม ซึ่งจำเป็นต้องมีความเป็นอิสระและปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรใด แต่ไม่ได้เป็นการยุบเลิกคณะกรรมการอื่นของศาลยุติธรรมแต่อย่างใด

- มีกรรมการเสนอให้ปรับปรุงความในวรรคแรกโดยให้คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมมีความเป็นอิสระ เพื่อป้องกันการถูกแทรกแซงหรือการตรากฎหมายที่จะกระทบต่อการดำเนินของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมได้ นอกจากนี้ เสนอให้เพิ่มความในวรรคสองเป็น “...และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล...”

- หลักการตามความในวรรคสองที่เสนอเพิ่มขึ้นใหม่เพื่อต้องการให้มีผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นข้าราชการตุลาการเข้ามาเป็นกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมได้ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้มีคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมถือว่าเป็นหลักประกันเรื่องความเป็นอิสระของผู้พิพากษาแล้ว และเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองเป็น “...และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตุลาการบรรดา...” เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคสอง มาจากบุคคลภายนอกที่ไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตุลาการ นอกจากนี้ ที่ประชุมสามารถนำหลักการตามร่างมาตรานี้ไปใช้กับคณะกรรมการอัยการได้ รวมถึงควรกำหนดให้อัยการมีความเป็นอิสระโดยปราศจากการแทรกแซงจากรัฐบาลและอัยการสูงสุดด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กฎหมายองค์กรอัยการได้กำหนดรายละเอียดโครงสร้างของคณะกรรมการอัยการไว้แตกต่างจากคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ปัญหาของคณะกรรมการอัยการ ส่วนหนึ่งเกิดจากอัยการสูงสุดที่ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการอัยการด้วย ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุด ได้มีข้อเสนอว่าให้มีการเลือกตั้งประธานคณะกรรมการอัยการ อีกทั้งตามกฎหมายองค์กรอัยการได้กำหนดไว้ว่าหากเกิดกรณีที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับประธานคณะกรรมการอัยการ คณะกรรมการอัยการทั้งคณะ มีอำนาจพิจารณาให้ประธานคณะกรรมการอัยการพ้นจากตำแหน่งได้

- อัยการสูงสุดควรเป็นตำแหน่งที่ถูกถอดถอนได้หากใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบ การกำหนดให้อัยการมีความเป็นอิสระอาจไม่ได้รับการยอมรับจากสากลเนื่องจากการดำเนินงานของอัยการไม่เหมือนกับผู้พิพากษา โดยอัยการต้องดำเนินงานที่มีความสัมพันธ์กับฝ่ายบริหารด้วย แต่องค์กรอัยการเป็นองค์กรที่มีความเป็นเอกภาพเป็นหนึ่งเดียวกัน และมีหลักประกันในการปฏิบัติหน้าที่จากกลไกของคณะกรรมการอัยการแล้ว

มติที่ประชุม

“มาตรา ๒๖ การแต่งตั้ง การโยกย้าย การเลื่อนเงินเดือนหรือตำแหน่ง และการดำเนินการบริหารงานบุคคลของผู้พิพากษาศาลยุติธรรมต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตุลาการ บรรดาที่ได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการ ทั้งนี้ ตามจำนวน หลักเกณฑ์ วิธีการ ที่กฎหมายบัญญัติ”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาสรุปประเด็นความเห็น และข้อเสนอแนะของประชาชนในการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะอนุกรรมการรับฟังและสรุปความคิดเห็นที่มีผู้เสนอแนะนำเสนอต่อที่ประชุม โดยให้นำประเด็นความเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนไปพิจารณาแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ ประเด็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ที่ประชุมพิจารณาแล้ว ประเด็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ที่ประชุมยังไม่ได้พิจารณา และประเด็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ไม่สามารถกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญได้ นอกจากนี้ ให้สำเนาสรุปผลการประชุมเสนอต่อคณะกรรมการทุกครั้งเพื่อให้การให้ความเห็นที่เกี่ยวกับผลการพิจารณาของคณะกรรมการเป็นไปตามมติที่ประชุมและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๔.๒ ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพุธ ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๑๐ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ
 วิทยาการปฏิบัติการ
 นายเผ่าพันธุ์ นวลสง
 นิติกรชำนาญการ
 นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร
 วิทยาการชำนาญการพิเศษ
 นายนฤพนธ์ ฐลีจันทร์
 นิติกรปฏิบัติการ
 นายสกนธ์ พรหมบุญตา
 นิติกรชำนาญการ
 ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
 ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
 สำนักกฎหมายการ ๒
 ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์